

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΚΙΕΣ, Δύο αφηγήματα ΤΟΥ ΖΗΣΗ ΣΑΡΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΝΟΠΤΙΚΟΝ, ΣΕΛ.: 155, ΤΙΜΗ: 11,72

Η αφήγηση, όπως ξέρουμε, μπορεί να αναπτύσσεται δίκην εξομολογήσεως, να κλίνει προς την ευφάνταστη φαντασιοκοπία, όπως και να είναι τεχνική υπόθεση ή πουτάνα με εκατό πρόσωπα. Αυτός που είναι αποθήκη συγκινήσεων, μπεζαχτάρης (όπερ ταμίας), ανθρωπογνώστης αλλά και αδέξιος ιστορικός κρατάει τον ρόλο του ξεναγού και ό,τι ζει, ζει χάρη σε αυτόν. Τι να προτιμήσει κανείς; Το Άκακο Σκυλί ή τα Έξι Αδέλφια; Η χρόνια μεταγλώττιση του Νίτσε μπορεί να έκανε τον Σαρίκα εξπέρ στην απόδοση του Γερμανού, συνάμα όμως –το λέμε από προσωπική πείρα– τον έφερε κοντά σε μια «παθητικότητα» που δεν επέτρεπε να αρχίσει κάτι εξαρχής, που να είναι δικό του, καταδικό του. Διόλου τυχαίο, λοιπόν, ότι η προμετωπίδα λέει «Στους πεθαμένους και στους ζωντανούς της παλιάς γειτονιάς» και ο συγγραφέας βρίσκει τον δικό του ίσκιο. Το Άκακο Σκυλί είναι αφήγημα για ανθολόγηση. Επιτέλους, να και ένας αντι-ήρωας λογοτεχνικός που δεν παινεύεται, που δεν έχει θετικές αρετές, που δεν μοιάζει με τον πολύ κόσμο. Ο γέρος «είναι όντως σαν κακό σκυλί (που) ψόφο δεν έχει», από τη Δυτική Μακεδονία θα βρεθεί στην αντίπερα όχθη, θα παντρευτεί, θα κάνει μαγαζί και άλλα πολλά. Ωστόσο, προκοπή δεν έκανε σε τίποτα. Ο Σαρίκας, αν υποθέσουμε ότι βρήκε τον άνθρωπό του, τον βρήκε επειδή η αρνητική ιστορία που διηγείται για τον τόπο μοιάζει τάλε κουάλε με την αρνητική ιστορία του ίδιου του γέρου. Χωρίς πατριδογνωσία. Χωρίς πατριωτισμό. Χωρίς γλυκασμούς και νοσταλγίες. «Ο Γέρος ήταν πλασμένος μόνο για το σήμερα. Μέλλον και μετά δεν υπήρχε γι' αυτόν. Ήθελε να ζει, δεν ήξερε τι σημαίνει επιβίωση. Ήταν τζίτζικας, όχι μέρμηγκας...». Ενώ τη ζωή την αποδέχεται –τι άλλο να κάνει;–, ο Σαρίκας είναι φόρα αρνητικός για τους ντόπιους και τη μοίρα του. Γιατί οι χωροφυλάκοι πάνε τον Γέρο στο Τμήμα; Μα, επειδή σκάρωναν με τον παπά ψεύτικα πιστοποιητικά. Μόνο που ο Γέρος ήταν μεν χαλασχωρής, αλλά κακός από φύτρα δεν ήταν. Λίγο αν προσέξουμε τα σουσούμια της διαβαθμισμένης αφήγησης, αντιλαμβανόμαστε ότι τις συνεχόμενες συμφορές της Μακεδονίας ο Σαρίκας τις μεταποιεί επί το δυστυχέστερον σε σαπροκωμωδίες του Γέρου. Αν ο Γέρος ήταν σοκακόσκυλο και κακό χρόνο να 'χει, ο αφηγητής του είναι φανατικός κυνηγός της κακιάς ώρας. Αναφέρουμε δύο φράσεις (από τα Έξι Αδέλφια) για να ακουστεί ο εσωτερικός ρόγχος του αφηγητή: «"Δεν θέλω ούτε στην κηδεία μου να 'ρθεις!" κατέληξε αφρισμένη, "ούτε εσύ στον τάφο μου!" απάντησε η άλλη – κι έτσι χώρισαν». «Είχε γίνει περίγελως στις μουστόγριες του χωριού, καθώς προσπαθούσε ακάματα να συνεννοηθεί με διάφορους αμήχανους ξένους τουρίστες, αυτή που ακόμα και τα ελληνικά ήταν δεύτερή της γλώσσα – η πρώτη δεν υπήρχε». Χαίρε Ζήση!

Κωστής Παπαγιώργης, Lifo, 13-2-2013